

at Rigsdagen er bekendelsesløs — skal sidde og lovgive paa folkekirkelige Spørgsmaal. Man siger nok, at vi her kun befatte os med den ydre Side, den borgerlige Side af Folkekirken, som den har tilfælles med ethvert andet Trossamfund i Staten, men det holder ikke Stik. Vi gaa i Virkeligheden videre, vi ville ogsaa give Forskrifter for, hvad der skal gælde i Forholdet mellem Folkekirken og dens Medlemmer. Det er jo saadanne Spørgsmaal, vi have beskæftiget os med under denne Forhandling. Men intet af det, som henhører til Kirkens indre Forhold, burde lægge Beslag paa os her i Folketinget. Da man i det tyske Rige gik til Indførelse af Civilægteskabet, blev det udtrykkelig bestemt, at de kirkelige Forpligtelser ikke berørtes ved Loven. Jeg vilde meget ønske, at vi her i Danmark maatte kunne forhandle og lovgive om Ægteskabsformen uden stadig at blande kirkelige Spørgsmaal sammen dermed.

Formanden (Sofus Høgsbro): Folketingsmanden for Odense Amts 5te Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Lohmann: Naar Rigsdagsmanden for Odense Amts 8de Valgkreds (H. Holm) udtalte, at jeg skulde have sagt, at der ikke var et Krav fra det virkelige Liv til Begrundelse af en Lovgivning som denne, saa maa jeg gøre det ærede Medlem opmærksomt paa, at et saadant Udtryk har jeg slet ikke brugt; jeg har sagt, at der ikke forelaa et saa almindeligt Krav, at det kunde begrunde en saa almindelig Foranstaltning som den, her er foreslaaet. Jeg sagde udtrykkeligt, at der forelaa et delvist Krav, og dette delvise Krav vilde kunne imødekommes ved en delvis Foranstaltning. Endvidere talte den ærede Rigsdagsmand, lidt overlegent synes jeg, om, hvad jeg havde antydnet, at Ægteskabet maaske under en Lov som dette Forslag kunde blive mindre holdbart. Skulle vi ikke lade være med at udtale os for overlegent, for absolut, om Forhold, vi dog ikke helt kunne gennemskue? Menneskene ere ikke anderledes indrettede, end at de trænge til den gensidige Støtte; det ene Menneske kan yde det andet. Vi kunne jo ikke engang undvære den gensidige Opsigt, vi føre med hinanden, langt mindre mere. Det er en Erfaring, den ærede Ordfører sikkert ogsaa vil have gjort. — Hvis jeg ikke hørte fejl, sagde den ærede Rigsdagsmand, at man undertiden kunde se, at det kunde komme paa Moden at lade sig skille fra hinanden, at der kunde følge en Række Skilsmisser

efter hinanden, saaledes som Tilfældet havde været i Norge, Sverige og her i Danmark. Hvis den ærede Rigsdagsmand har sagt dette, bliver det jo netop et Bevis for, at Ægteskabets Holdbarhed kan paavirkes af den herskende Tankegang, og naar det kan paavirkes af den herskende Tankegang, kan det selvfølgelig ogsaa paavirkes af den herskende Lovgivning. Jeg maa bestemt holde paa, at en Institution som Ægteskabet, der er den vigtigste af alle menneskelige Institutioner, bliver omgærdet med al den Autoritet, al den Alvor og Myndighed, som det borgerlige og kirkelige Samfund raader over. Maa jeg med det samme, jeg har Ordet, sige den højtærede Kirkeminister, at jeg er tilfreds med Ministerens Udtalelse til mig og glæder mig ved, at vi have faaet denne Misforstaaelse fjernet.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Sthyr): Maa det være mig tilladt først at henvende min Tak til det ærede Medlem for Odense Amts 8de Valgkreds (H. Holm) for den Maade, hvorpaa han udtalte sig om min Stilling til Kirkeforfatningsspørgsmaalet. Kun maa jeg tage det Forbehold, at jeg unægtelig ikke er enig med ham i, at den nuværende Tilstand, hvorefter Rigsdagens to Afdelinger skulde kunne betragtes som værende en Slags Synode, skulde blive ved. Det er ganske vist mit Haab og mit Ønske, at der skal komme den Tid, da vi kunne faa en virkelig Kirkeforfatning. Derom har jeg imidlertid udtalt mig tidligere; jeg kan i saa Henseende i det væsentlige henholde mig til, hvad der blev sagt af det ærede Medlem for Stubbekøbing (N. J. Larsen). — Derefter vil jeg over for den ærede Ordfører for Forslagsstillerne gøre nogle Bemærkninger. Jeg kunde have overordentligt meget at sige, men Tiden er jo langt fremrykket, og da der ikke er flere Talere indtegnet, vilde jeg helst, om vi kunde slutte i Dag. Jeg vil da sige, at jeg syntes, at han tog saadan ligesom lidt vredagtig paa denne Forhandling, lidt mere, end der var Anledning til. Naa! jeg skal nu ikke regne ham til Last, at han har tillagt mig nogle Udtryk, som jeg ikke har brugt, at han har ment, at jeg har talt om Udtrykket „Religionstjener“, som jeg slet ikke berørte, at jeg skulde have brugt Udtrykket „at sejle under falsk Flag“. Det var ikke mig, der brugte det, men jeg kan forstaa, at den ærede Ordfører, da jeg talte saa væsentlig overensstemmende med de to andre Talere, forvekslede mig med dem. Men den hele Maade, hvorpaa